
Gueth Péter

KOSONG

RÉSZLET

Akármit mondhatok

Az utolsó éjszakán végig fent voltam, mintha virrasztanék, pedig nem halt meg senki. Épp ellenkezőleg. Hat héttel korábban, amikor megöltem az anyámat, egészen jól tudtam aludni. Igaz, akkor még csak június közepén jártunk, enyhék voltak az éjszakák. Otthon rövid idő alatt gyorsan változik az időjárás, itt Jáván, közel az egyenlítőhöz minden nap egyforma, és szinte nincs olyan éjszaka, amit végigaludnék, vagy ha mégis lenne, akkor a hajnali müezzin ordibálása ver fel. Nem vagyok vallásos, és senki se kötelez arra, hogy a mecsetbe menjek. Tudják, hogy keresztény vagyok, és békén hagynak. Bár ez nem igaz. A faluban, ahol lakom, legalább hat maszid¹ van, mindegyik mellett áll egy adótorony a lehető legócskább és leghangosabb hangszórókkal, és amikor eljön az imádság órája, olyan hangerővel üvöltönek, hogy azt minden balatoni dinnyeárus megirigyelné. A hajnali imádság négy óra körül kezdődik, a trópusi fülleltség már éppen enyhülne annyira, hogy a többórányi forgolódás, leizzadás, párna- és takarócsere után végre el tudjak aludni. Ha szerencsém van, akkor megúszom tízpercnyi légiriadóval, de általában nincs szerencsém, mert a mecsetek egymással versenyeznek, hogy melyikük tud hosszabban és hangosabban üvöltözni, és ha abba is hagyják, rögtön rákapcsolják a lejátszót, hogy felvételről menjen tovább a holtak felélesztése, hogy tényleg ne akadjon senki emberfia Kasonganban, aki aludni merészel ezen az órán. Egyszer a szomszéd utca sarkán álló világoszöld mecset müezzinje reggel kilenc órakor hagyta abba, állítólag csak azért, mert a szomszédaim megelégték, és levágták az áramot. Iszlám ide vagy oda, mégiscsak vasárnap volt. Máskülönben Kasongan nyugodt és csendes hely, a házam sarkánál hömpölygő folyó is csendben szokta előnteni a konyhát és a nappalit. Mikor ideköltöztem, hamar megtanultam, hogy ne hagyjak semmit a földön, és általában mindent derékmagasság fölé pakoljak, ha nem akarom, hogy a laptopom rövidzárlatos legyen, és az ingemet

¹ mecset

meg a gatyámat a drótkerítésről kelljen összeszedgetni. Szerencsére a folyó csak az esős évszakban szokott megáradni, amikor a hegyekben annyira sok eső zúdul le egyszerre, hogy a gátak az iszapos hordaléktól eltömődnek, és a kimosott, felgyülemelő szemét előnti a várost, illetve mindent, ami a város alatt fekszik, mint Kasongan is. Egyszer láttam egy kutyát lefelé úszni az árral, amint egy szemétsziget közepén ült. Csóválta a farkát, nem ugartott. Idén sajnos megbolondult az időjárás, kimaradt a száraz évszak, vagy még mindig késik, mert eddig legalább hatszor érkeztem haza úgy, hogy a bútoraim a kertben úsznak. Egyszer akkora volt a víz, hogy a gyerekek az utcán kézzel fogdosták a leléket², a szomszédom pedig ásott két gödröt, egy másfél méter mélyet és egy sekélyebbet, kibélelte nejlonfóliával, hogy legyen hol fürdeni, miután lemegy az ár, és letisztul a víz. Sajnos a medencékbe előbb költöztek be a békák, minthogy azt kipróbálhatták volna, és a kisebbik vize olyan bűdös lett, mintha közvetlenül a pócegödör tartalmát mosta volna bele a folyó, amire egyébként megvolt az esély. De ezeket a kellemetlenségeket meg lehet szokni a szarvasbogár nagyságú csótányokkal, plafonon cikázó gekkókkal és a fürdőszobai szappanomat folyton megevő patkányokkal együtt.

Ettől még nyugodtan lehetne aludni, és engem itt békén hagynak, pedig nem is vagyok keresztény, csak mondani kellett valamit a bevándorlási hivatalban, amikor megérkeztem. Neve? Kazim János. Foglalkozása? Lelkipásztor. Vallása? Nincs vallásom. Tessék? Nem vagyok vallásos. Neve? Kazim János. Foglalkozása? Református lelkész. Vallása? Nem hiszek semmiben. Foglalkozása? Teológus. Vallása? Semmi. Neve? Jó, akkor keresztény. Az nem jó, az a vallása. Neve? Kazim János. Foglalkozása? Szabadúszó. De már beírtam a lelkészt.

Furcsa belegondolni, hogy nagyjából egy éve még tényleg református lelkészként tengődtem egy kis dél-dunántúli faluban. Már akkor se volt hitem, csak kifinomult büntudatom, amivel egészen sokáig el lehet éldegélni egy világ végi zsákfaluban, ha az ember bírja a monoton fáradtságot, arról a kevésről, ami körülötte zajlik, nem vesz tudomást, vagy tudomást vesz róla, de leöblíti, mert úgyse lehet továbblépni.

Nem tudom, miért mentem lelkésznek. A szintén lelkész anyai nagyapám miatt biztosan nem, bár könnyű lenne rá hivatkozni. Az egyházon belül senki sem kérdezte, Weissmahr Ádám, a néhai kávási és bivalypartyánci református papot sokan ismerték, és én meg folytatam a családi hagyományt,

² lele: törpeharcsa

nagyon szép dolog. Az egyházon kívül meg nem voltak barátaim, így nem volt, aki kérdezze, csak az apám, de előtte sose hivatkoztam a nagyapámra, tudtam, hogy felbosszantanám vele, mert az ájtatos vénember egy sunyi besúgó, sokan ültek börtönben miatta, és mit gondolok, hogy abban az időben hogyan lehetett az anyámból, egy pappleányból orvos, meg hogyan építettek a képmutató nagyszüleim vízparti nyaralót Sótelekre, és jobb, ha tudom, hogy mi a valóság, és szembenézek vele, mondta volna az apám, így inkább azt mondtam neki, hogy az Isten meg a transzcendens érdekel, de ezt sose hitte el, igaz, én sem.

Angéla volt az egyetlen, akit tényleg érdekelt, hogy miért mentem lelkésznek. Éjszakákon át beszélgettünk, a legnagyobb nyári melegben pokrócokat vittünk be a parókiáról a templomba, fészket raktunk belőlük az úrasztala elé, gyertyát gyújtottunk, boroztunk, aztán a foghíjas, korhadt falétrán felmáztunk a galambszaros templomtoronyba, onnan néztük a csillagokat, hallgattuk a gyöngybaglyok huhogását, vagy a falu utcáin bolyongtunk cigarettázva, belestünk a redőnyök résein, hallgatóztunk a nyitva hagyott ablakok alatt, vagy a holdfényben a patak mellett kigyalogoltunk a szántóföldekre. Heteken át laktunk a templomban, csak fürdeni és főzni jártunk be a parókiára. Vasárnap reggelre mindig összepakoltunk, hogy ne tudódjon ki, de hétfőtől szombatig nem tette be a lábát senki, a kulcsok nálam voltak, az évszázados falakból és padsorokból áradó dohos hűvösség összekeveredett Angéla illatával. Sose voltam olyan boldog, mint azon a nyáron, pedig Angélát se érdekelte, hogy miért és hogyan lett belőlem falusi pap, csak az hozta lázba, hogy már az vagyok, hogy teljesen lemeztele-níthet, és azt csinál velem, amit csak akar. Minden pórusból áradt az ambivalencia. Tényleg nem tudtam volna felelni, ha valaki komolyan kérdezi. Sokat törtem a fejem, hogy legyenek épkezláb érveim, de nem jutottam semmire. Elhívásom nem volt soha, ellentétben sok más teológussal, én nem tudtam megnevezni egy konkrét helyet és időpontot, amikor Jézus Krisztus megjelent az életemben, és én átadtam magamat neki, hogy onnan kezdve kegyelemben és hitben járjak. Sose tértem meg. Valahogy így adódott.

Azt mindenesetre megtanultam, hogy egy lelkésznek szüksége van a jól begyakorolt mondatokra, minden élethelyzetben kell tudni mondani valamit, még akkor is, ha valójában fogalma sincs, mi történik, vagy van fogalma, de próbál úgy tenni, mintha nem volna. A papnak nem az a dolga, hogy megértse az őt körülvevő világot, és megoldja az emberek problémáit, hanem az, hogy mindig oda tudjon nyomni valami kenőcsöt, ahová kell, ami-

től látszólag egyben marad a világ, vagy legalábbis nem esik jobban szét, mint amennyire már szétesett.

Például a gyülekezetünk gondnoka a Kissné Katika. Hétköznap a postán dolgozik, ért a pénzhez, jó szervező, és a falu életét érintő minden információ keresztülfut rajta. Van egy kislánya és egy kisfia, mindketten általános iskolások. Katika mindent megtesz értük, beíratja őket néptáncre, karatéra, külön angolra, és még télen a szlovákiai sítáborra is összespórolja a szükséges pénzt. Ellenben ott van a férje, a Kiss Károly, aki mindent megtesz, hogy a gyerekek sítáboros pénze ne csússzon messzebb a Muskátli presszónál, vagy ha mégis, akkor a falu végében lévő Lovas csárda kapujánál. Mer' szánkózni lehet a Vérás dombon is, meg télen mi a бүдös faszba' kell elmenni nyaralni tizenkét évesen?! Úgyhogy Kata, menj te a бүs piczába, ha eldugod előlem a pénzt, amit én kerestem, hát sunnyogsz itt és hazudol? Nekem? A saját pénzem, előlem?! Az apád faszát a szájadba rakom, te бүдös kurva, munkanélkűli a kurvaisten fasza, hát nézze meg az ember ezt az ájtatos ribancot! Ne rinyájjá má', mer' lebaszok még egyet, vedd csak szépen elő, úgy-úgy, látod, tudod te, hol van. A gyerekek majd fő' mennek nyáron a Balatonra, ha jó idő van, addig meg ott a szánkó, meg itt a tévé, na szevasztok, mondja Károly, becsapja maga mögött az ajtót, és lemegy a Muskátliba. Mivel Kissék majdnem a parókiával szemben laknak, rendszeresen hallom az ordibálást. Onnan tudom, hogy kezdődik a cirkusz, hogy Katika leengedi a redőnyöket. Mint egy fordított színház.

Mégse hallgassa az egész utca ezt, hogy az én Karcsim milyen. Jajistene, úgy szégyellem, soha nem is volt ilyen régen, higgye el, János, csak amióta megszűnt a dobozgyár, azt azóta meg nem talál semmit. Most megin' elvette a pénzt. Mi csináljak. Pedig félre vót téve. Imádkozzon érte, tiszteletes úr, hogy térjen észre, mondja, könnyes tekintete idegesen cikázik maga előtt. Imádkozni fogok, Katika, mondom neki, kérni fogom a kegyelmes Istent, hogy segítsen Károlynak, és eszembe jut a tékozló fiú története, de nem hozom szóba, nem is illik ide, de magukért is imádkozni fogok, folytatom, pedig legszívesebben azt mondanám, hogy hagyja ott ezt a barmot, Katika. Az egész falu tudja, hogy a Karcsi veri magát, elszedi a pénzét, és a gyerekek nemcsak a téli sítáborba nem fognak eljutni soha életükben, de a néptáncból és a karatéból se lesz semmi, nyáron se lesz eléggé jó idő a Balatonhoz, sőt, tudja mit, Katika, kihívom a rendőröket, ha még egyszer meglátom magán a foltokat. De ezt nem lehet mondani, így hosszasan ülünk az irodámban. Eszembe jut, hogy kinyissam a Bibliát, és kerítsek valami frappáns szövegrészt a tékozló fiú helyett, de inkább felállok,

és kinyitom az egyik rozoga könyvesszekrényt. Azt, ahol az úrvacsorai kelyheket is tartom. Előhúzok egy sötétzöld üveget, meg kiveszek két kupicát. Ez a Tiszó Kálmán bácsi féle, mondom. A dió?, kérdezi Katika. Pontosan, mondom, és töltök a poharakba. Jaj, nem lehet, János, nem ihatok. Csak egy kupicával, Katika. Nem lehet, mondja, és fészkelődik kicsit, mert még be kell menjek a városba. Csak egy keveset. Na, jó, csak egy kupicával. Egészség! Felhajtjuk, újra töltök. János, nekem ne töltsön, ráteszi a tenyerét a pohárra, egyből fejbe vág, mondja, s kicsit elneveti magát. Nem olyan erős ez, csak még ezt az egyet, ez gyógyszer. Elveszi a kezét, töltök. Felhajtjuk. Katika sóhajt, kipirul. Vigyázzanak magukra, Katika, mondom, és enyhe büntudat fog el. Mintha azon múlhatna bármi. Minden csak a gyerekekér' van, mondja. Csak miattuk tartok ki, különben elhagynám. Tudom, Katika. Higgye el, úgy otthagynám, mint a szart. Csak hát a gyerekek. De így nem lehet, nincs mit tenni. Imádkozni még lehet, Katika, és higgye el, az ima ereje sokkal nagyobb, mint azt mi tudhatnánk, mondom, és szinte egy pillanatra el is hiszem. A dió tényleg erős. Aztán elszégyellem magam. Mint azt mi tudhatnánk. Már megint prédikálok. Akkor beszélek így, amikor szégyenlem, hogy nem hiszem el azt, amit mondom. Ülünk még pár sóhajtásnyit, majd Katika föláll, és elköszön.

Szerencse, hogy itt a világ végén se indonézül, se angolul nem tudok annyira, hogy prédikáljak. Ez nem jelenti azt, hogy őszinte vagyok, csak hosszabban hallgatok, amikor mondani kéne valamit.

Katikát egyébként kedveltem. Akár tegeződhattünk is volna. A gyerekei sose jártak hozzám hittanra. Egyszer rákérdeztem. Azt felelte, hogy még korai lenne, ráérnek. Többet nem firtattam. Ő viszont minden vasárnap ott volt a templomban, jött velem az egyházmegyei, egyházkerületi gyűlésekre, intézte a gyülekezet pénzügyeit, segített a temetések és esküvők szervezésében is. Talán büntudatból, hogy jobb embernek érezze magát, nem tudhatom. Az is lehet, hogy hitből. Mindenesetre amennyire a hitet nem lehet firtatni, ugyanúgy a büntudatot se nagyon.

Hogy miért mentem lelkésznek. Talán az üresség miatt. A templom üressége, a parókia üressége, az életem üressége, a csend, a nyugalom, ez jut eszembe, csak nem hiszem el. Valószínűleg rajtam kívül mást nem érdekel ez a kérdés. Ez az én dilemmám volt és maradt, ahogyan az is, hogy mit keresek itt, a világ másik végén, ebben az egyenlítői szigetvilágban, és erre ugyanúgy nem tudok mit mondani.

Angéla kórházban

Az elutazásom előtti héten Angéla már bent feküdt a kórházban, de nem mentem be hozzá. Állandóan csörgött a telefonom, a nővérek egymást váltva hívogattak, hogy gondoljam át a dolgot, ne hagyjam őt magára, tájékoztatnak, hogy már bármelyik órában megindulhat, meg hogy áldás a gyermek, nem átok. Ez utóbbit valami mentálhigiénés munkatárs mondta, azt meg, hogy nem szégyellem magam, mit képzelek, kötelességei is vannak egy apának, és ha jó volt megcsinálni, akkor legyen jó most is, maga tróger, egy doktor Kovács főorvos üvöltötte. Egy névtelen jóakaróm szerint Angéla egy szegény, ártatlan kis nő, aki csak rám vár, olyan nagyon törékeny, én meg csak úgy eldobom, mint a szakadt rongyot. Hát milyen ember az ilyen, és tudjam meg, hogy az efféle alak, mint én, meg se érdemli, hogy egyáltalán valaki is szeresse az életbe', de ne féljek, mert biztosan megver majd a Jóisten, aszt' megnézhetem magam.

Próbáltam elmagyarázni, hogy Kosár Angéla nem a feleségem. Mondtam, hogy nem voltunk házasok, és hogy a gyerek sem az enyém, nem tudom, kié lehet, illetve azt hiszem, tudom, és valóban együtt éltünk egy ideig, vagy lehet azt mondani, hogy együtt, mert kívülről nézve ez tényleg tűnhet együttélésnek, pláne ha most Angéla ott szorongatja a kezében azokat a fényképeket, de ezt csak azért teheti, mert az apám fényképész, és egyszer csináltunk egy sorozatot a műtermében, de a fehér ruha, a fátyol meg az öltöny is csak kellékek voltak, azt hittük, jó vicc lesz, az apám találta ki, igen, ő ilyen bohém ember, egy valódi menyasszony és vőlegény hagyta ott a ruhákat a paravánon, és mi csak felpróbáltuk, ahogy felpróbáltunk még sok mindent azon a hétvégén, de nyilván azok a képek nincsenek ott nála a kórházban, nem, mi nem voltunk valódi menyasszony és vőlegény, azt hiszem, szerettem volna, de féltem tőle, mármint a házasságot szerettem volna, de Angélától féltem, nem tudtam elhinni, hogy mi tényleg összeházasodnánk, sőt elképzelni se tudtam, biztos, hogy valamiért tönkrement volna előbb-utóbb, ahogyan tönkre is ment. De nem szeretném kitergetni a magánéletemet, pár fénykép nem bizonyít semmit, értse meg, Angélát nem is láttam tavaly december óta, és ezért nem szeretnék bemenni hozzá a kórházba, igen, azt tudom, hogy kilenc hónap a terhesség, és hogy a gyülekezeti gondnok is megerősítette, hogy mi házasok vagyunk, ez azért van, mert mindenkinék azt mondtuk a faluban, különben nem engedték volna meg, hogy Angéla hozzám költözzön, mert egy református lelkész élete nyilvános, mint-ha egy üvegkalitkában volna, és a vadházasságot az egyház szabályai tiltják,

igen, a gondnoknő is látta a fényképeket, ott lógott a parókián az irodában. Inkább a valódi apát keressék, ahogy mondom, azt hát, meg is mondom a nevét, írja csak le nyugodtan, még a telefonszámát is tudom, őt hívogassák, ő az illetékes, hogy merre van, azt nem tudom, ne higgyenek Angélának, összevissza beszél, én csak tudom, nem, én nem beszélek összevissza, legyen szíves, hallgasson végig, nem hiszem el, hogy egy születésen más téma ne akadjon, szerintem is felháborító, mert ez már zaklatás, nem fogok semmilyen apasági tesztet csinálni, mert holnap elutazom, nem mondom meg, hová, az az én dolgom, ne faggasson, nem leszek Magyarországon jó sokáig, évekig, vagy soha nem is jövök vissza, többet ne keressenek, mondtam, és letettem.

A telefon nemsokára újra csörgött, nem vettem fel, ettől viszont tényleg trógernek éreztem magamat. Megöletem az anyámat, a veszélyeztetett terhes feleségemet magára hagyom, eladom a bútorokat, csomagolok, kulcsra zárok, csapat-papot itthagytok, vissza se nézek, irány kelet, irány Indonézia. Csak mi a francnak? Nem is érdekel. Micsoda baromság. Mi van, ha tényleg enyém a gyerek, és adventkor Angéla nem mondott igazat. De akkor miért hagyott el? Nem lehet az enyém, akárhogy is, mi akkor már nem fekdüztünk le egymással. Számtalanszor kiszámoltam, nem lehetek én az apa, nem jön ki a matek, Angéla meg is mondta, sőt, emiatt ment el, hogy megtalálta magának az igazit, és hogy csalódott bennem, mert nem vagyok férfi, ha az volnék, akkor neki nem kellene elmenni, mert magamtól dobnám ki, tényleg ezt mondta. Én meg arra is hajlandó voltam, hogy megbocsássak, hogy vállaljam. Ott bőgttem neki azon az éjszakán, forgott velem a világ, és addig a pár napig, amíg még nálam lakott, el is hittem, hogy ezt valahogy meg lehet oldani, hogy erős vagyok és kitartok, és pont jött az advent, úgy fogtam fel, mintha az volna a küldetésem, hogy megbocsássak, és szeretettel öleljem át, hiszen mi más lehetne a kötelességem? Én vagyok József, megyünk Bethlehembe, fogalmam sincs, ki volt a Szentlélek, de remélem, a gyerek majd nem rá hasonlít, Isten útjai kifürkészhetetlenek, tényleg nem vagyok férfi, mit szólnak majd a gyülekezetben, engedném le a redőnyt, vágnam ki, mint macskát szarni, kedves testvérek, a nagytiszteletű asszony nem is nagytiszteletű, azt csak úgy mondtuk, hogy hagyjanak minket békében, becsaptuk a gyülekezetet, tisztelt presbitérium, én igazából nem is hiszek ebben az egészben, a hit helyén bennem mindig is üresség lakott. Nem is tudom, hol lenne helye. Van-e olyan egyáltalán? Csak az üresség valódi, a sötét csend, a tágasság. Bennem ez a bizonyosság. A hit csak egy görcs, kedves testvéreim, izzadt, rosszul öltözött, folyton beszél, be nem áll a szája,

büdös a lehelete, folyton feszült, és azt kéri számon, hogy sorba raktam-e tízezer gyufaszálat, megtanultam-e a telefonkönyvet, és ha igen, hányszor mondtam fel hangosan? A hit mindig retteg, csukott szemmel, dominóból rak ki hosszú sorokat, papírragasztóval rögzít vasrudakat, azt mondja, hogy stabil építmény, és az életét is rábízza, de valójában nem mer aláállni. Sose a hit beszélt belőlem, drága testvérek, hanem a kétségbeesés és a büntudat, és a büntudattal nem lehet vitatkozni.

Szóval nem vettem föl a telefont. Hiába voltam tisztában a tényekkel, a fürdőszobatükör nem tudta, a folyosón a fogas melletti tükör se tudta, se a sötétkék csempék a konyhában, és amikor lefeküdtem aludni, úgy tűnt, hogy az éjszakai sötétség tudja a legkevésbé, hogy ártatlan vagyok, és nem én tehetek róla, és nem azért készülök Indonéziába, mert elmenekülök, vagy mert valamit meg akarok találni. Azt hiszem, hogy az én életemben soha semmi megtaláltnivaló nem volt. Nem ástam el a talentumomat, mert nem is volt soha. A szélen álltam mindig, és mások elmentek mellettem, néztem, láttam, hogyan küzdenek, kitartanak, és végül sikerül nekik. Megtanulták a telefonkönyvet, és most büszkén idézgetnek belőle, nagyság szerint sorba rakták a tízezer gyufaszálat, és most büszkén mutogatják, ami társadalmi elismeréssel jár. Én mindig ott álltam a gödör szélén, néha reménykedtem, hogy egyszer nekem is lesz erőm ehhez. Imádkoztam Istenhez, hogy adjon nekem is hitet, meg erőt, de sose adott.

Az életem mindig üres volt, pontosan úgy, ahogy az apám is megmondta, és én mást nem is akarnék, mint egy kicsi valamit, hogy ne lógjak örökké ezekben a sötét éjszakákban, hogy a gyomromban ne rugdosson az a fegyőr, ne rendezgessem a papucsaimat, ne kapcsolgassam a villanyokat, és mosak kezét hétszer egymás után szigorúan visszatartott lélegzettel.

Kodein a konzervdobozban

Nagyon szeretnék valakit hibáztatni. De nem tudok. Ha tudnék, valószínűleg Angélát okolnám azért, mert otthagytam a parókiát, és világgá mentem. Arról, hogy Indonézia lett ez a *világgá*, fele részben az apám tehet. Az ő álma volt ide eljutni, egész életében tervezgette, de ezt se valósította meg, ahogy nagyon sok mindent nem. Nem mondhatnám, hogy sikertelen ember lett az apám, csak valahogy mégse sikerült neki az élet. Vagy sikerült neki, csak nem hiszem el. Ha szóba kerültek az egykori álmai, csak nézett maga elé, elővett egy cigarettát, a szűrőjénél fogva gyűrögette, koccogtatta, majd azt mondta, hogy másként alakultak a dolgok, hisz tudod

jól. Mindig ez volt a válasza, és persze tudom jól, hogy mit kéne tudnom, csak valahogyan mégse tudom, mert amikor ez a *másként* kialakult, én még a világon se voltam. A válásukra tudnék csak gondolni, arra már emlékszem. Hétéves voltam, és amennyire meg tudom ítélni, nekem akkor kezdett másként alakulni az életem, de apám szerint messze nem arról van szó, hogy ők ketten anyámmal nem bírták tovább, hanem arról van szó, ami *előtte* történt, és ha *az* nincs, akkor ők se válnak el, és az én életem is biztosan boldogabb volna.

Olyan ez, mint az eredendő bűn. Valaki még azelőtt elrontott valamit, hogy megszülettünk volna, semmi lehetőségünk nincsen rá, hogy jóvátegyünk, hogy befoltozzuk a lyukakat, begyógyítsuk a sebeket, de meg se fedelkezhetünk róla, nem léphetünk tovább, mert tudnunk kell, emlékeznünk kell, olyan pontosan, mintha mi rontottuk volna el, mi követtük volna el, el kell mesélni egymásnak időről időre, lépésről lépésre pontosan, hogy mi történt, ki kell jelölni egy napot a naptárban, feketével besatírozni, és az évet is hozzá igazítani. Lehet, hogy mind Ábelek vagyunk, de kötelességünk Káin bűnéért vezekelni, bár azt hiszem, a mi családukban mindig is én voltam a Káin, és a bátyám volna az Ábel, és ezért rettenetesen szeretném őt hibáztatni mindenért, sőt, a pusztá kezemmél meg tudnám fojtani, nem is egyszer, de legalább hétszer, és innen, a világ végéről üzenném neki, oda, abba a másik világba, hogy menjen a pokolba, ha még nem járt arra, bárcsak neki is át kellett volna mennie mindazokon, amiken én mentem át miatta, bár fogalmam sincs, hogy min is mentem át, mert nem volt más választásom, de ettől még dögöljön meg, mert tönkretette a családukat, mondanám neki, ha tudám, és még azt is hozzátenném, hogy András, rohadj meg, de ezt már nem teszem hozzá, mert a büntudatom nem engedi, és azzal nem tudok vitatkozni.

Indonéziáról felerészben az apám tehet. Másik felerészben meg egy jávai tikfából faragott álarc, melyet a Macó nagynénitől kaptunk ajándékba, amikor én még a világon se voltam. Macó néni az anyai nagymamám húga, a holland férjével a hetvenes évek végén járt Balin és Jogjakartában, és sok szuvenirrel megrakottan tértek haza. Hoztak macskaszaros kávé, szegfűszeges cigarettát, virágporból gyúrt füstölőket, festett batikruhákat, selyemsálakat és néhány tradicionális faálarcot, melyből egyet nekünk adtak. Az apám akkoriban váltott hivatást, agronómusból fényképész lett, nagyrészt a Macó néniék hatására, és akkor kezdett el autodidakta módon a szigetvilággal is foglalkozni. Jórészt esküvőket és a Váradi Színház előadásait fotózta, mert akkor még Várad mellett laktunk, és csak később, miután én

megszülettem, költöztünk el az ország másik végébe. Időről időre jártak hozzánk modellek, akiknek nem kellett fizetni azért, hogy az apám Kiev típusú fényképezőgépe elé állhassanak. Egyszer készített egy aktsorozatot, melyen a nő ezzel a jávai maszkkal takarta el az arcát. Ezt a sorozatot sosem mutatta meg, de egyszer kikutattam, amikor nem volt otthon. Így ezért ez a faálrc is tehet róla, hogy most itt vagyok.

Az anyámat is meg kéne említenem, ha már hibáztatnék valakit, de őt nem lehet. Ő nem tehet semmiről, még arról se, hogy már nincsen.

Az utolsó éjszakán virrasztottam, azt hiszem, így próbáltam elköszönni. Vártam volna még egy hívást a szülészetről, de kora este óta már nem csöngött többet a telefonom. Szerettem volna elmondani Angélának, hogy hová indulok. Korábban is elmondhattam volna, csak akkor még magam se tudtam, hogy Indonéziába megyek-e, vagy egyenest a bátyám után.

Az utolsó hónapokat néhai nagyszüleim és édesanyám pesti lakásában töltöttem, és az utolsó éjszakán a nagyapám irodájában járkáltam körbe-körbe. A kopott, kávéfoltos szőnyeg szegélymintáját követtem az óramutató járásával megegyező irányban. A lépéseimmel mértem az időt. Igyekeztem pontosan lépni. A szőnyeg közepén egy háromlábú, fekete kis dohányzóasztalka állt, rajta egy foszladozó horgolt terítővel, és a közepén egy nyitott konzervdobozzal. Ha valaki megkérdezte volna, hogy mi van a konzervdobozban, azt feleltem volna, hogy semmi. Korábban zöldborsó volt benne, amit hetekkel korábban egy éjszaka megettem. Nagyon berúgtam, és nem volt már semmi más a spájzban. A konzervdobozt kimostam, aztán odatettem a kis asztalra, és belenyomkodtam hat levél kodeint, majd elmentem hányni. Másnap délelőtt a nyitott vécéajtóban ébredtem, a küszöb törte az oldalamat. A fürdőbe mentem megmosni az arcomat, de alig láttam a fejfájástól. Hiába ittam a vizet, nem lett jobb. Az irodába mentem, és a konzervdobozból kivettem egy tablettát. Ahogy néztem a kis fehér pirulát a tenyeremen, bevillant, hogy mire is készültem az éjjel. Ha nem tör rám a hányinger attól a sok vörösbortól, amit bevedeltem, akkor most üres volna ez a bádogdoboz, gondoltam. És a küszöb se törné az oldalamat. Ez volt az első alkalom. Aztán az elutazásom előtt többször megtörtént. Józanon nem voltam elég bátor, viszont nem bírom a szeszt, így mire megjött volna a bátorságom, már túlságosan rosszul voltam.

Május elején derült ki, hogy meg kell öljem az anyámat, és attól kezdve folyton az járt a fejemben, hogy ha neki nem lehet, akkor nekem sincsen semmi jogom tovább maradni.

Emlékszem, szombat volt. Reggel esett az eső, csak tizenegy felé mentem be hozzá a kórházba a papírokat aláírni. Aztán elmentem vásárolni a közeli SPAR-ba. Le volt árazva a hálós lecsópaprika. Gondoltam, hogy veszek egy csomaggal, és estére főzök lecsót. Nézegetem a paprikákat, a nagy, figyelemfelhívó plakát a láda oldalára volt ragasztva. Piros X-szel áthúzva a régi ár, és felette rikító sárgával az új. Ahogy nézem a piros X-et, bevillant anyám lázlapja a kórházi ágya végében. Pedig azon nem is volt piros X. De ahogy eszembe jutott, egyszeriben elment a kedvem a lecsótól, visszatettem a kosarat a bejáratához, és hazamentem. Onnantól csak azt ettem, amit anyám lakásában találtam. Rizset, tésztát, konzerveket, instant leveseket. Anyám imádta a zacskós levest, és mindent, amit gyorsan el lehet készíteni, úgyhogy nem volt készlethiány. Csak kávé és bort vettem a boltban. Anyám haláláig hat kilót fogytam. Úgy éreztem, hogy nincs jogom máshoz, nincs jogom többre, és nincs jogom maradni se, hogy átvegyem a lakását, mely régen a nagyszüleimé volt. Rosszul voltam attól, hogy anyám még meg se halt, de én már beköltözöm, rendezgetek, miközben itt évtizedek óta nem változott semmi. Anyám nem nyúlt soha semmihez, mindent úgy hagyott, ahogy a szülei hagyták. A törölközők a fürdőszobai fogason, anyám csak ráterítette a sajátját, a tükör előtt még ott volt a nagyapám pitralonja és a szétcsavarható borotvája, mellette anyám hajlakkja, a konyhában az összes elkopott kanál és villa a fiókokban, a repedt tányérok, csorba poharak, a lepattogzott fazekak a szekrényben, és még az a gömbölyű, lila szódászfifon is a konyhaablak előtti kis asztalon, úgy, mintha a nagyszüleim még élnének. A hálósobában meg volt vetve nekik az ágy, a redőny több mint egy évtizede leengedve, mindent belepett a por, a pókháló és az évek során szétmállott gyógyszerszag. Anyám sose lépett be ide. Ő úgy élt itt, hogy az élete lassan ráakódott mindenre, de alatta ott volt a múlt. Csak a konyhával szemben nyíló kis szobát használta, melyben egy heverőn, íróasztalon meg a ruhásszekrényén kívül semmi más nem fért el. A szoba ablaka a lépcsőházra nyílt, napközben álmos félhomály ülte meg, éjszaka pedig az udvari lámpa miatt sose volt igazán sötét. A függönyöket állandóan behúzza tartotta, és csak akkor nyitotta ki az ablakot, ha kívülről kulcsra zárta a szobát. Nagyapám irodáját csak akkor használta, ha tévézett, vagy amikor meglátogattam. Nekem mindig ott ágyazott meg. Vendégeket nem fogadott, egyedül élt, mint egy kis remete. Az apám után férfi nem volt az életében. Anyám talán nem is élt. Csak lerakódott, mint a vízkő, mint az üledék a tenger fenekén. Június 14-én éjjel állt meg a szíve. Én végül maradtam.